1923 augusztus 23, csütörtök

Postarina u gotovom plaćena
Postaviteldij készpénzben fizetve

Veliki Becskerek, 52. évf., 188. szám

TORONTÁL

Ára 1 Din

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Vel. Becskerek, Obilityeva (Zápolya) u. 1
Telefonszámok: Szerkesztőség 281 Kiadóhivatal 21
Sürgönycim: Torontál, Veliki Becskerek

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP
Felelős szerkesztő: Dr. MARA JENŐ

Az előfizetés ára: Egész évre . 300 D | Negyedévre . 75 D | Félévre . . . 150 D | Havonta . . . 25 D
Hirdetések dijszabás szerint
Megjelenik naponta délben

Ára 1 Din

A beogradi uj községtanács első ülése.

— Beogradi tudósitónk jelentése. —

Beograd, aug. 21.

Holnap délelőtt 10 órakor ünnepélyes községtanácsi ülés lesz Beogradban, amely alkalommal Paljevity Bóra, a községtanács ideiglenes elnöke át fogja adni a községtanács vezetését az uj elnöknek, Marjanovity Mihajlónak.

Demokrata körökben azt állitják, hogy a községtanács demokrata funkcionáriusát el fogják bocsátani.

Bobity, a községtanács uj alelnöke azt a kijelentést tette a sajtónak, hogy az uj községtanács követendő programmjáról egy deklarációt fog kiadni.

Pasity miniszterelnök párisi utja.

A „Torontál" tudósitójának távirata.

Páris, aug. 21.

Pasity miniszterelnök Párisba való érkezését a közeli napokra várják. A miniszterelnök Poincaréval fog találkozni, akivel a jóvátételi kérdésben fog tárgyalni.

Stromfeld Aurél ellen vádiratot adott ki az ügyész.

A „Torontál" tudósitójának távirata.

Budapest, aug. 21.

Amint emlékezetes, a tavasszal a rendőrség letartóztatta Stromfeld Aurél volt vezérkari ezredest, a proletárdiktatura fővezérét, az állami és társadalmi rend védelméről szóló törvénybe ütköző bünczselekmények miatt. Az ügyészség most adta ki Stromfeld ellen a vádiratot, amely szerint emberbaráti egyesület cimén titkos kommunista társaságot létesitettek, amely állandó összeköttetésben állott a wieni kommunistákkal, sőt a moszkvai harmadik internacionáléval is.

A tizennégy letartóztatott közül Crpka János asztalos terhelően vallott Stromfeld ellen. Crpka kifogásolja ugyan a rendőrségi jegyzőkönyvet vallomása részleteiről, de a vádhatóság igaznak fogadja el, mert a többi terhelt vallomása is támogatja.

Az ügyészség szerint Stromfeldet a bosszuállás érzete vezette, amikor kommunista exponensekkel tárgyalt, mert a katonai biróság annakidején felségárulás cimén két évi és kilenc havi sulyos börtönre itélte.

A vádtanács augusztus 31-én fogja tárgyalni a vádirat elleni kifogásokat.

A horvát népképviselet jóváhagyta Radics külföldi akcióját.

— A „Torontál" beogradi munkatársának telefonjelentése. —

Beograd, aug. 21.

A horvát paraszt köztársasági párt vezetősége két napi konferencia után tegnap egy kommünikét adott ki a szerb-horvát kérdésről. A kommünikké szövege a következő:

A horvát népképviselet Kovácsevics Dragutin országgyülési képviselő elnöklete alatt tartott ülésén megállapitotta, hogy egyetlenegy szerb-párt sem mutatja a legkisebb jóakaratot és készséget, hogy a horvát népnek politikai, állami és kulturális individualitását elismerje. Miután a horvát nép már két izben ugyszólván egyhangulag mondotta ki azon kivánságát, hogy a szerb néppel egyezségre lépjen, azonban egy szerb-párt sem gondolkodott rajta, hogy politikai tényezőnek tekintse a horvát nép ezen kivánságát, amellyel számolni kell azért a horvát népképviselet teljesen szükségtelennek és céltalannak tart minden további tárgyalást Beograddal.

A kommünikké bár a szerbekkel való végleges szakitást hangoztatja, ezt mondja a továbbiakban:

A horvát népképviselet mindamellett ujabb tárgyalásokba bocsátkozna a szerbekkel való megegyezés érdekében. Azonban csak olyan szerb képviselettel, amely elsősorban főfeltételként elismeri a horvát nép állami, politikai és kulturális individualitását és amely szerb népképviselet késznek nyilatkozna arra, hogy a horvát állam területéről eltávolitaná a szerb hegemónia még legkisebb nyomait is.

A horvát népképviselet ez alkalommal Radics Stepán elnöknek külön felhatalmazást ad a diplomáciai akciókra, hogy békés uton elismertesse és megvalósitsa a horvát nép önrendelkezési jogát azon a területen, amelyet egyrészt nemzetközi szerződéssel teremtette nemzetközi határok állapitottak meg, másrészt, amely területen az 1923. évi március 18-iki választáson egyhangulag fejezte ki akaratát a horvát nép.

Zagreb, aug. 21.

A blokkhoz közelálló körökből jelentik, hogy Radics kérvényt fog benyujtani a Népszövetséghez, amelyben egy független Horvátország felállitását fogja kérni.

Azt is jelentik, hogy Radics vagy Londonban vagy Montreauxban külön horvát kormányt fog létesiteni legközelebb, amelynek fenntartására egy svájci bankban tiz millió francia frank van fedezetként elhelyezve.

Blokkörök állitása szerint Radicsnak biztos igérete van, hogy Anglia és Olaszország pressziót fognak gyakorolni Beogradban a külön horvát köztársaság érdekében.

Mint Beogradból jelentik, dr. Csimics zagrebi királyi helytartó hétfőn délelőtt utasitást kapott a belügyminisztériumtól, hogy a horvát köztársasági paraszt-párt vezéreivel szemben szerezzen érvényt az állam védelméről szóló törvénynek.

A hir még nem nyert megerősitést, de Beogradban hivatalosan nem is cáfolják.

Az obznana-rendelet alkalmazásáról szóló rendelkezés hirét a késő éjszakai órákban Zagrebből megerősitik. Hir szerint a horvát köztársasági paraszt-párt vezetői kijelentették, hogy mindenre elkészültek és a legnagyobb nyugalommal fogadják Beograd intézkedéseit.

Benes és Mussolini tárgyalásai.

A „Torontál" tudósitójának távirata

Prága, aug. 21.

A Tribuna közli, hogy Benes 24-én Rómába utazik, ahol másnap tanácskozik Mussolinivel. A találkozásnak egyelőre nincsen megállapitott programmja, de bizonyos, hogy főképpen a Magyarországot és Bulgáriát érdeklő kérdések fognak szőnyegre kerülni.

TŐZSDE

Augusztus 21.

Beograd. (Zárlat.) Newyork 95·40, London 437, Páris 533, Milano 411, Prága 281, Wien 01340, Budapest 060, Bukarest 43·25, Genf 1737·50, Berlin 0019.

Zürich. (Zárlat.) Newyork 553, London 2518, Páris 3085, Milano 2375, Wien 00077 és háromnegyed, Budapest 003 és egynegyed, Beograd 580, Bukarest 250, Varsó 00023, Berlin 000090, Szófia 475.

Budapest. (Zárlat.) Páris 1055—1091, Berlin 030—050.

A kisentente konferenciája Marienbadban.

A „Torontál" tudósitójának távirata.

Sécs, aug. 21.

A sinajai konferencia folytatásaképpen augusztus végén a kis entente miniszterei konferenciára fognak összejönni Marienbadban. A tanácskozások központja ismét a magyar kérdés lesz és ezuttal nemcsak a kölcsön ügye, hanem a magyar jóvátétel egész problémája.

A magyar kölcsön ügye.

A „Torontál" tudósitójának távirata

Budapest, aug. 21.

A vasárnapi lapok William Goode, a Népszövetség pénzügyi szakértőjének, az osztrák reparációs bizottság volt elnökének hosszabb cikket közlik, amely a magyar kölcsönről szól. A magyar kölcsön elintézésének ügye rövid néhány hét alatt lehetetlen. Már csak azért is, mert a feltételekben benne van a népszövetségi főmegbizott hatáskörének megszervezése, ez pedig rövid idő alatt nem üthető nyélbe.

Goode fejtegetése magánvélemény, de nem lehetetlen, hogy Bethlen ilyen felfogást fog majd hallani Genfben is.

Németország sohsem erőltette meg magát a fizetésben.

A „Torontál" tudósitójának távirata

London, aug. 21.

Chamberlain vasárnap Birmingham ban beszélt és beszédében azt fejtegette főként, hogy Európa békéje, talpra állása az angol-francia entente fennmaradásától függ.

Angliában mindenki egységes abban, hogy Németország fizessen annyit, amennyit fizethet és ha a jóvátétel terhei nagyobbak is, mint amennyit Németország elbir, kétségtelen, hogy Németország sohasem feszitette tul az erejét a törlesztések dolgában. Ezek ellenére is Angliának az a véleménye, hogy a Ruhrvidékre való bevonulás végzetes hiba volt.

Egy dollár hét millió márka.

A „Torontál" tudósitójának távirata

Berlin, aug. 21.

A helyzet a legutóbbi órákban megint kedvezőtlenre fordult. A kormány tegnap este megvitatta a szükségrendeleteket, amelyekkel az uj pénzügyi törvényeket életbe léptetheti. A márka árzuhanása ijesztő méreteket öltött. Egy dollár a newyorki tőzsdén hét millió márka.

Balla cáfolja, hogy Milojevityvel tárgyalt volna.

A „Torontál" tudósitójának távirata.

Budapest, aug. 21.

Az elmult hetekben politikai érdekességként tárgyalták mindenfelé, hogy Balla Aladár Milojevity SHS követtel tárgyalt Gömbös kormányra jutásának egyengetésére.

Balla a „Reggel"-nek nyilatkozatot adott, amelyben cáfolja a neki imputált cselekedetet és a következőt mondja:

Gömbös őt nem kérte, hogy a jugoszláv követtel tárgyaljon. De ha kérte volna is, visszautasitotta volna. Milojevittyel Gömbös kormányra jutása vagy más politikai akciójáról sohasem tárgyalt; különben amennyi sulya lehet szavának külpolitikai kérdésekben, azt soha semmiesetre sem használná föl Gömbös vagy más reakciós politikus kormányra jutása érdekében.

Radics Londonba érkezett.

A „Torontál" tudósitójának távirata

London, aug. 21.

A budapesti Reggelnek jelentik, hogy Radics Stepan, a horvát köztársasági párt feje Londonba érkezett. Egyelőre még bizonytalan, hogy az angol kormánynak mi a hivatalos álláspontja Radics akciójával szemben.

Radics állitólag Genfbe is el fog utazni a Népszövetség ülésszakára.

Éjjel fogják söpörni az utcákat.

Javitani kell az utcai világitást.

— A „Torontál" tudósitójától. —

Becskerek, aug. 22.

A város tisztaságának a kérdése bizonyára sok kivánni valót hagy még maga után. Ez a kérdés foglalkoztatja intenzivebben a rendőrséget is, amely minden módot fel akar használni, hogy a város utcái a közegészségügyi követelményeknek megfeleljenek. Ezen célból elrendelte a főkapitány, hogy a piaci napokon, amikor az utcák különösen telve vannak szeméttel, hulladékkal és amikor tehát a nappali utcaseprés óriási port verne föl és lehetetlenné tenné az utcákon való járkálást, éjjel söpörjék az utcákat. Kedden éjjel a városnak a Bégán inneni, pénteken pedig a Bégán tuli részét fogják söpörni.

Mindenesetre keveset fognak látni az utcaseprők, miután a városi villanytelep jóvoltából egyes utcákban egy lámpa se ég, a másikban alig egy-kettő, de olyan utca, amelyben a világitás teljesen kifogástalan volna, hála istennek egy sincs Becskereken! Ajánljuk ezt is a rendőrség szives figyelmébe, miután igazán nem mindegy közbiztonsági szempontból, hogy a város szive ugy nézzen ki, mintha a legsötétebb külterek volna.

* **Dr. Palić—Szántó Olga szemorvos-operateur Beogradban**, a budapesti egyetemi Grosz-szemklinika emer. első tanársegéde, sz. k. niši szemész-főorvos rendelését áthelyezte a KraljaPetra ulica 53. sz. alá. Rendel d. e. 8—10-ig d. u. 1—3-ig. Telefon 26—10.

Európa közgazdaságát az összeomlás fenyegeti.

— A „Torontál" tudósitójának távirata. —

London, aug. 21.

Poincaré válasza az angol jegyzékre lehütötte az angol sajtó optimizmusát, amely élénken foglalkozott a francia lapok azon hirével, hogy Franciaország követelését ötven milliárd aranymárkára szállitaná le, holott eddig mintegy százharminckét milliárdot követelt.

Az angol sajtó most megállapitja, hogy Poincaré politikája beláthatatlan időre tolja ki e kérdés megoldását és Európa közgazdaságát az összeomlás fenyegeti.

A cattarói tengeröböl természeti kincsesháza.

— Zelenikai fürdőlevél. —

Zelenika, aug. hó.

Vannak értékek, amelyek itt hevernek előttünk, melyekbe léptennyomon megbotlunk s felismerni, megbecsülni, nem tudunk Ilyen érték Dalmácia legszebb vidéke, a Bocche di Cattaro. Nagyhangu, de üres reklámokkal, sivár területeket tettek kedveltté, kopár, minden érdekességtől mentes partokat varázsoltak vadregényessé s évenkint messzi idegenbe csalják a fürdővendégeket, mig a természeti szépségekben pompázó cattarói tengeröböl évszázadok narkotikumos álmát alussza s mint a mesebeli királykisasszony, a tehetetlenség nyugodtságával várja, hogy fátylát fellibentsék.

A csodás Adriának talán egyik részén sem hordott össze a természet annyi pazar kincset, mint éppen a cattarói tengeröböl vidékén. Az első tekintetre a norvég fjordokkal hasonlitható össze, csakhogy mig azok teljesen kopáran merednek égnek, addig a cattarói magaslatokat buja délszaki növényzet boritja. Már a tengeröböl bejáratánál, a gyönyörü, örökre felejthetetlen utazás elején, feltünik a zöldbe burkolt hegyek között a Lovcsen, amint büszkén előretör a magasba s mint a cattarói öböl öntudatos őre, élesen végigtekint birodalmán. Sima sziklafalként mered a magasba, mintha csak egyetlen szirt volna. Szomszédjaival ellentétben, testét nem fedi zöld takaró és kopár meztelenségben sütkérezik a forró napon. Télen (december hónapban) csucsait hó fedi, sokszor még áprilisban és májusban is fehéren csillog hegyes sapkája, mig lent a lábánál virágzása teljes diszében pompázik az üde narancsfa. Ercegnovi (Castelnuovo) mellett fekszik a Bocche másik jelentős magaslata, az 1460 méter magas Radostak.

A cattarói tengeröböl egyik belső részéből a Canal di Castelnuovo közepéről nyilik a legszebb kilátás az istenáldotta vidékre. „Dalmatia silvestris"-nek mondja a római krónikás az erdőkkel, gazdag növényzettel boritott partvidéket s méltán, mert oly bőkezüséggel pazarolta kincseit a természet, hogy csodájára mennek a botanikusok. A hegyek oldalait és partjait szabadjára nőtt pompázó cyprusok boritják, távolabb sudár fenyvesek törnek a magasba, majd büszke testtartásu tölgyesek változtatják a képet, néhol elszórtan pedig, mintha eltévelyegtek volna, magányos gesztenyefák buslakodnak s irigykedve tekintenek feljebb a magaslat oldalára, ahol egész gesztenyefaerdők viritanak csendes háboritatlanságban. A „benszülöttek" sem hagyják magukat elnyomni s az elsőség büszke tudatában terpeszkednek a bozótok felett. Narancsfák, citromfák, ősrégi alék, fügefák, agávek, óriás kaktuszok s pálmák ölelkeznek a napfénnyel, mintha odahaza Szicilia sziklás partjain keltek volna életre.

Az öböl egyik legszebb részén fekszik Zelenika. Még nem is olyan régen teljesen kopár volt a partja, áttörhetetlennek látszó zöld sürüség fedte a környékét s egymásba borultak a végtelen erdőségek, mintha védeni akarnák a szüz, érintetlen területet az emberi kéztől, a kulturától, mely könyörtelenül letapossa az utjába kerülő virágot, kivágja helyéről a szabadjára növő fákat s megbolygatja a növény- és állatvilág századéves zavartalan nyugalmát. Dalmácia egyik rajongója, dr. Magyar Antal felismerte a vidék csodás fekvését és pazar szépségeit, megvásárolta a legszebb partrészletet s a mögötte elterülő erdőt és közvetlenül a tengerparton villát épittetett a családja részére. Barátai és ismerősei oly gyakorta és oly nagy számban keresték fel, hogy rövidesen szüknek bizonyult az épület. Ekkor határozta el a vendégszerető házigazda, hogy modern penziót emel a gyönyörü fekvésü helyen. Huszonöt évvel ezelőtt épült fel a „Hotel Pension", mely ma már Dalmácia egyik legismertebb szállodája. Kétemeletes villaszerü palotája renaissance stilusban készült. A földszintet a hosszu, tengerre nyiló csukott terrasz foglalja el, — az étterem. Oldalt van a társalgószoba, pianinóval. Az emeleten vannak a szobák, jórészt tengerre nyiló ablakokkal. Számos terrasz áll a fürdővendégek rendelkezésére, amelyekről mindenfelé gyönyörü kilátás nyilik. A penzió legfelsőbb emeletének tetejéről belátni az egész cattarói tengeröblöt. Mivel a penzió közvetlenül a parton épült, fürdőkabinra sincs szükség, mert a vendégek egyenesen szobáikból mehetnek a hüs habok közé.

Fekvésénél fogva Zelenika klimája is igen kedvező. Reggel kilenctől késő estig a tenger felől a maestrál fujdogál, éjjelre pedig a krisováci magaslatról jövő üde északi szél hüti le a vidéket.

A tenger vize kellemes. Május elejétől szeptember végéig tart a fürdés. Néha korábban, máskor meg megesik, hogy későbben is még meleg a viz.

Mint téli üdülőhely nagyszerüen vált be Zelenika. A téli sport minden ágának gyakorlására bőven van alkalom.

A fürdővendégek a legkülönfélébb nemzetiségüek. Vannak itt szerbeken kivül magyarok, németek, csehek, sőt franciák is. Néhai Petar király fiatal korában egyideig itt lakott. Ferdinánd volt bolgár király, Montenegró királya néhai Nikita és fia Danillo is sokat járt erre. **k.**

HIREK

Aug. 23.

1813-ban a poroszok megverik a franciákat Groszbeerennél.

1836-ban született Ranke János német fiziológus és antropológus.

1849-ben alapitotta Reuter Gyula Pál báró a világhirre szert tett Reuter-ügynökséget, eredeti nevén Reuter's Telegram Company-t, röviditve R. T. C A Reuter-ügynökség londoni hirlaptudósító iroda, amely Nagybrittania és Irország és az összes angol gyarmatok lapjait távirati tudósitásokkal ellátja és magánosoknak is szolgál a legujabb jelentésekkel politikai, pénzügyi és gazdasági eseményekről. A kontinens sajtója számára naponkint ad ki egy Általános Tudósitót. Fiók-ügynökségei vannak Manchesterben, Glasgowban, Egyptom, Délafrika, Kelet-India, Kina, Japán, Észak-Amerika és Ausztrália nevezetesebb városaiban. A Reuter-ügynökséget 1849-ben alapitották Aachenben, ahonnét 1851-ben Londonba tették át székhelyét, 1865 óta részvénytársaság.

Jegyzők 20 éves találkozója. Felkéretnek azon községi jegyzők, akik 1903. évben a nagybecskereki közigazgatási tanfolyamon képesitést nyertek, hogy a huszéves találkozón szeptember hó 9-én (vasárnap) délelőtt 9 órakor Temesvárott a „Korona"-szállodában megjelenni sziveskedjenek. — Értesités küldendő Werner Menyhért Temesvár I., Városház-utca „Simplon"-iroda cimére.

Hajóközlekedés a Tiszán. A Tisza alacsony vizállása következtében a hajózási szindikátus a hajóközlekedést Stari Becsejtől fölfelé beszüntette.

A Kadima kabaréja. A Kadima sportegyesület szeptember 1-én este 9 órai kezdettel a Kovács kaszinó kerthelyiségében, kedvezőtlen idő esetén a teremben táncmulatsággal egybekötött kabarét rendez — A nivós müsor, amelynek keretében Becskerek legjobb mükedvelői lépnek föl, garancia arra, hogy a közönség jól fog mulatni. A rendezői tisztet Flesch Lipót látja el, aki egyuttal saját szerzeményü kuplékat is énekel. Fellépnek még Hacker Irén, Leokutza Juci, Török Viola, Krucsay Erzsi, Török Lily, Róna Tibor, Spira Károly, Pollák László, Gerő Miklós, Török Ferenc és Kramer László. A zongoránál ül Weninger Ernő.

Állat az emberben. Markov Ferenc 43 éves becskereki illetőségü egyén, aki a mult évben szabadult ki a mitrovicai fegyházból, ahol különböző bünselekmények miatt három évet töltött el, erőszakot követett el Barth Ádám 9 éves kislányán. Az elvetemült embert letartóztatták és átkisérték a becskereki ügyészségre, ahol az eljárás ellene megindul. — Ugyanesak letartóztatták Jokovljevity Milán srpskiitebeji földmivest, aki rokonán, Jakovljevity Milicán követett el erőszakot. Jakovljevityet ma szállitották be a becskereki ügyészség fogházába.

• **Átutalásokat és csekkkiirásokat** — a fennálló miniszteri rendeletek értelmében — **Wien, Prága, Budapest, Berlin Temesvár** valaminť a többi összes külföldi piacokra, továbbá exportőrök részére **valutabiztositásokat** legjuťányosabban eszközöl a **Nagybecskereki Takarékpénztár**, Veliki Becskerek, Koronaszálló épüleť. Telefon: Pénztár **16**. Vezérigazgató 52.

• **Vas- és fémöntvényeket Krauss**nál, Veliki Becskerek. — Telefonszám **329**.

* **A velikibecskereki cecho-slovak Beseda** e hó 25-én a városi szinházban Ferklova Libuse hangversenyénekesnő, Haida István zeneszerző, zongoramüvész, Leichner Emil hegedümüvész, Stopa Antal oboamüvész, Wosetzky W. fuvolamüvész, Tesars Ottokár énektanár közremüködésével hangversenyt rendez következő müsorral: 1. Smetana-Ondriček: Fantázia az „Eladott menyasszony" operából, előadja Leichner E — 2. Jindrich J.: „Slovák dalok", énekli Tesars O. — 3. Blodek W.: „Fuvolahangverseny", előadja Wosetzky W. — 4 a) Smetana:Ária az „Eladott menyasszony" operából; b) Dvořak: „Písne milostné", énekli Ferklova L. — 5. C. de Grandwold: „Oboahangverseny", előadja Stopa A. — 6. Wieniawsky: „D-moll hegedühangverseny", előadja Leichner E. — 7. Dvořak: „Morva duettek", éneklik Ferglova L. és Tesars O. — 8. Beethoven L.: „Trio" fuvola, oboa és viloára, előadják Wosetzky W., Stopa A. és Leichner E. — A zongorakiséretet Haida tanár látja el.

Közgazdaság

Sertéspestis vagy sertéskolera.

Házállataink közül különösen a sertések között vannak évente nagyobb elhullások. Majdnem észrevétlenül kezdődnek közöttük a járványok, nem tudni pontosan honnan, melyik helyről eredve, többnyire általánosan, egyszerre számos udvarban. Évről-évre jelentkeznek és elpusztitják, főképp a meleg nyári évszakban a sertésállományok nagy százalékát. Járványokat emlitek, mert ritkán beszélhetünk tisztán egy betegségről. A mi alföldi vidékünkön rendesen a sertéspestis honos: azonban sohasem marad meg egyedüli alakjában, hanem hozzátársul másodlagosan más megbetegedés is: komplikációk a tüdőben és a belekben.

Ezen, önmagában véve nem is igen veszedelmes betegség, éppen e másodlagos szövődmények csatlakozásával fejlődik pusztitó járványá. Egy szürhető virus az okozója. Majdnem az egész világon van elterjedve; különösen Északamerikában, ahol óriási pusztitást és veszteséget okoz. Körülbelül 30 éve, hogy ezen a vidéken először mutatkozott. Azóta a járvány, ellentétben az első évek hevességével, kevéssé enyhült ugyan, de mégis helyenként végigdühöng. Amióta a védőojtások üdvös és hasznos voltának helyt adnak, az elhullási százalék, nevezetesen nagyobb falkákban, mindég tetemesen kisebb, mint az előző években. (A járvány fellépésének első éveiben egészen 80-ra ugrott az elhullási százalék.) A Duna és Tisza alsófolyása mentén főkép dul ez a járvány.

A természetes fertőzés leginkább az emésztőcsatornán át történik fertőzött eleség vagy viz felvétele által. A betegeknek különösen vizelete és hörgőváladéka fertőz, kevésbé bélsara. Rendesen az ujonnan bevásároltak hurcolják be a betegséget. No de ujabb behurcolás nélkül is ujul ki időről-időre. A fiatalok fogékonyabbak a fertőzés iránt, épp ugy a nemesitett fajták és egyedek.

A járvány elején tiszta sertéspestissel találkozunk és az elhullások rövid ideig tartó betegeskedés után állnak be. Később mind lassabban fejlődik a betegség másodlagos szövődmények jelentkezésével. Rendesen egy hét a lappangási időszak (a fertőzés pillanatától a betegség kifejlődéséig.) Az addig jóétvágyu malac láz kiséretében étvágytalan lesz, bágyadtság vesz rajta erőt, szemei kicsipásodnak kötőhártyagyulladás miatt. Egydejüleg székrekedés is áll be, mely azonban csak pár napig tart, mit rövidesen hasmenés vált fel: a bélsár teljesen higan folyó, némelykor véres és büzös lesz. A bőrben pontszerü vérzések támadnak sürün egymás mellett, ugy hogy a bőr egyenletesen vörösnek vagy szederjesnek látszik. Mindeme jelenségek a filtrálható (szürhető) virus vérfertőzést okozó behatásának tudható be. Némelyek hánynak.

Mint emlitve volt, a betegség ilyen alakjában, ha nem sulyos a fertőzés, illetve a test ellenállóképessége nem nagyon csökkent, nem olyan veszedelmes; a beteg kiállhatja a bajt és meggyógyul. Azonban sokkal gyakrabban másodlagos szövődmények fejlődnek a légző és emésztőszervekben, mi a kifejlődést sulyosbitja.

Nagyon kevés a kilátás a meggyógyulásra. A betegek meghuzódva az udvar valamely sarkában, órákhosszat elfekszenek étlen; ha meghajtjuk őket, fájdalmasan nyögve eltántorognak a vályuhoz és isznak, majd onnan is elmennek, megállnak és lehorgasztott fejjel elálldogálnak egy helyen hosszabb ideig. A magas láz és a koplalás gyorsan lerontja őket. Némelyiknél egyik napról a másikra következik be a halál előzetes betegeskedés nélkül. Ilyen esetek rendesen a járvány elején fordulnak elő. A későbbiek már tipusos lefolyással járnak, lassabban.

E betegség ellen védekezés legfeljebb abban állhat, hogy az ólak tisztántartása mellett arra vigyázzunk, hogy ne jöjjenek érintkezésbe az egészségesek a betegekkel. Ha már egyszer a betegség kitört, vagy pedig a falkából már egy-kettő el is hullott, az egészségeseket el kell különiteni és minél előbb sertéspestis elleni szérummal (vérsavóval) beoltatni. Majdnem teljes biztonsággal remélhető, hogy az idejekorán beoltottak meg is maradnak. A betegek beoltását nagyobb vérsavó mennyiséggel (legalább is kétszeres adagok bevitelével) okvetlenül meg kell kisérelni, mert hacsak másodlagos fertőzés nem állt be, tehát még tiszta sertéspestissel van dolgunk, megmenthetők lesznek. A járvány elején foganatositott védőojtás minden bizonnyal megakasztja továbbterjedését. A beojtottakat továbbra is meg kell hagyni helyükön, hogy a fertőzött helyen aktiv immunitást szerezzenek.

Zamurovity.

Sport

Vasárnapi eredmények

Slavija—Schwäbische 2 : 0.

Obility komb.—Kadima 2 : 1 (1 : 1). Eredetileg Kadimának a Beogradi S. K.-bal kellett volna mérkőznie, de ez utóbbi Pancsevón lemaradt a vonatról. Alacsony nivóju játék mindkét részről, melyet nagyban befolyásolt a sikos pálya. Kadima komplett csapattal állt ki — Tóth nélkül, az Obility főleg ifjusági játékosból összeállitott csapatával szemben. Az első félidő javarészt Kadima támadásából áll, melyet a csatársor nem képes érvényre juttatni. A 20-ik percben Podgradski J. lefut, átadja a labdát Sirotanovitynak, ki közvetlen közelről goalt lő. Kadima a 35-ik percben 11 m. Kohn révén kiegyenlit. A második félidő mezőnyjáték, majd Obility támadásából áll, melynek eredménye Neditynek győztes goalja. Obilityből jók voltak Turinszki kapus és a fedezetsor. Kadimából Bencze, Kohn, Leflholz és Glücksmann.

A sombori uszóverseny. Nagyjában már megirtuk a sombori uszóverseny eredményeit, most még valamit a fogadtatásról és a versenyről részletesen. 9 órai ut után este 10 órakor zuhogó esőben érkeztünk meg Somborba. Az állomáson a STK három tagja várt, akik azután a szállásunkra kisértek bennünket. Reggel esőre ebredtünk fel, mely eltartott tiz óráig. Aggódó arccal figyeltük az eget, vajjon fog-e még esni? Ebéd után megint esett. Már-már ugy volt, hogy elmarad a verseny, de negyed órával a verseny kezdete előtt elhatároztuk, hogy megtartjuk.

A verseny 1500 méterrel kezdődött. Összesen két induló, mindkettő suboticai sportista. A startnál szitált az eső, mely később elállt. Vermes és Birtás 200 méterig együtt mennek, itt Birtás lemarad. Vermes mindjobban növeli előnyét, ugy, hogy 150 méterrel biztosan győz. Idő: 24 p. 25·3 mp.

A második szám a 200 m. melluszás volt. A starthoz három induló állt. Gallus, a Kadima fiatal, de tehetséges melluszója az inditás után rögtön 10 m. előnyt szerez, ezt 50 méterre növelve, biztosan győz Durs (STK) ellen. Ciklai (STK) 10 méterrel harmadik. Idő: 3.21·2 p.

Ezután következett a 100 méteres sprint. Vágó (SSE) és Várady (Kadima) 60 méterig együtt mennek, itt Vágó finiselni kezd és 6 méterrel biztosan győz. Idő: 1 14 5 p. 6 induló.

Majd a 100 méteres hátuszáshoz állnak fel az uszók. Inditás után Praschák (Kadima) vezet, de annyira csavar, hogy a cél előtt 10 méterrel a partnak megy, ugy, hogy Kollei (SSE) 3 méterrel nyeri a versenyt Praschák előtt. Benedek (STK) 1 méterrel harmadik. Idő: 1·24 p. 3 induló.

Ezután következett a verseny 100 méteres oldaluszása Török (Kadima) rögtön 10 méter előnyt szerez Nagy (STK) ellen, ezt lassanként leadja, 3 méterrel a cél előtt egy kicsit félrebillent, Nagy pedig két tempót sprintelt, Törököt diszkvalifikálták, de Nagyot nem. Persze a versenyt megóvtuk. Eleinte nem akartak helyet adni az óvásnak, de később engedtek, ugy, hogy a végleges eredmény: 1. Török 1·29 p. 2. Nagy. 3. Kaller.

100 m. hölgyuszás: 1. Krič (STK) 1·52 p. 2. Ádám (STK). 3. Djuhič (STK). 3 induló.

50 m. junior: 1. Vágó (STK) 35 mp. 2. Allein, Suboticai Sport. 3. Kuntics (STK). 5 induló.

400 m: 1. Topovič (SSE) 6·50 p. 2. Koller (SSE). Koller és Topovič erősen küzdenek az elsőségért. Maja-Topovič 3 méterrel győz.

4×100 m. vegyes staféta: 1. Kadima 6·51 p. 2. STK. A Kadima csapata a következő volt: Gallus, Praschák, Török, Várady. Gallusz rögtön 20 m. előnyt szerez, melyet Praschák 30-ra növel, Török 40-re és végül Várady, ki kényelmesen uszik, még 10 métert hoz.

Buváruszás: 1. Durst (STK). 2. Levai (Slavija Bečkerek).

4×100 sprintstaféta: 1. Kadima W. O.

A versenyt, tekintettel az előtte lévő esőre, kevés számu közönség nézte végig.

A „HASK" nemzetközi jubiláris atletikai versenye.

Diszkoszvetés: 1. Ambrózy (Becskerek) 38 m. 50 cm.

1500 m.: 1. Friebe (Graz) 4 p. 07 mp. 2. Miskovics (Kikinda) 4 p. 08 mp. Országos rekord.

Távolugrás: 1. Spahics 6·52 m. 2. Teleszko (Becskerek) 6·20 m.

100 m. 1. Perpar (Ljubljana) 11 mp.

Magasugrás: 1. Jandera (Prága) 183 cm. 2. Zgaga (Zagreb) 171 cm. Országos rekord.

Gerelyvetés: Turinszky (Brünn) 47·85 m. 2. Benes (Brünn) 47·62 m. 3. Gaspar (Zagreb) 47·30 m.

200 m.: 1. Fleischer (Brünn) 23·2 mp. 2. Perpar (Ljubljana) 23·3 mp.

Rudugrás: 1. Linka (Prága) 323 cm. 2. Kovacsics (Zagreb) 300 cm. A versenyen kivül Kovacsics 313 cm.-t ugorva, uj országos rekordot állitott fel.

400 m.: 1. Kojics (Zagreb) 52·4 mp. Uj rekord.

Sulydobás: 1. Ambrózy (Becskerek) 12·80 m.

5000 m.: 1. Stefanovics (Beograd) 17 p. 49 mp. 2. Macsevics (Beograd.)

800 m.: 1. Friebe (Graz) 2 p. 03 mp. 2. Miskovics (Kikinda) 2 p. 03·8. Uj országos rekord.

Köszönetnyilvánitás.

Mindazon rokonoknak, jóbarátoknak, ismerősöknek, egyleteknek, iparitestületeknek és kereskedőknek, kik felejthetetlen halottunk

Weszp Mátyás

elhalálozása alkalmával részvétnyilvánitással és a temetésen való megjelenésükkel nagy bánatunkat enyhiteni igyekeztek, ezuton mondunk hálás köszönetet.

A gyászoló család.

Alkalmi vétel! Nagyban!

Ajánlom elsörendü és gazdagon felszerelt

nőiruhaszövet, selyemszövet, férfiruhaszövet

raktáramat minden árban!

Elsörendü gyártmányok!

33

Velizar S. Paunović

divatárukereskedése a „PÁVÁHOZ“

Veliki Becskerek, Aleksandrova (Fő) utca. Interurban telefon 13.

Dus választéku raktáram és mérsékelt áraim minden versenyt kizárnak!

Alkalmi vétel! Kicsinyben!

Bélésáruk és szabókellékek

a legjutányosabb árban!

Vattapaplanok, paplanklott, paplanszatén, paplanselyem, paplankasmir, paplanvatta, matracgrádli és damasztok.

Paplanáthuzatok-, ágylepedők- és divanyteritőkben dus választék!

Egy 1549

hálószobabutor eladó

Béga végsor 2860. sz. a.

Keleteurópai Kereskedelmi Rt.

Beograd, Kralja Petra ulica 52/54. sz.

1513

Angol textilkészitmények gyári árakon és nagybani eladása.

Hengergőzmalom

igen jutányosan eladó

két emeletes Seele berendezéssel.

1527

BORBÉLY JÓZSEF, Pustinjiš.

Valódi szegedi paprika

kapható 5, 10, 20 és 50 kg-os plombirozott zsákokban 299

Vesica Emilnél Suboticán, Stosova u. 3.

Állandóan nagy mennyiség raktáron.

Érettségizett keresztény 1506

nevelőt keresek

két fiamhoz III. és V. gimnázium tanitására. — Németül beszélők előnyben. Cim a kiadóhivatalban.

Királyi gép! -- Gépkirály!

S. H. S.

képviselete:

Roneo,

27. Obilićev Venac

Beograd.

Képes árjegyzék kivánatra, ingyen

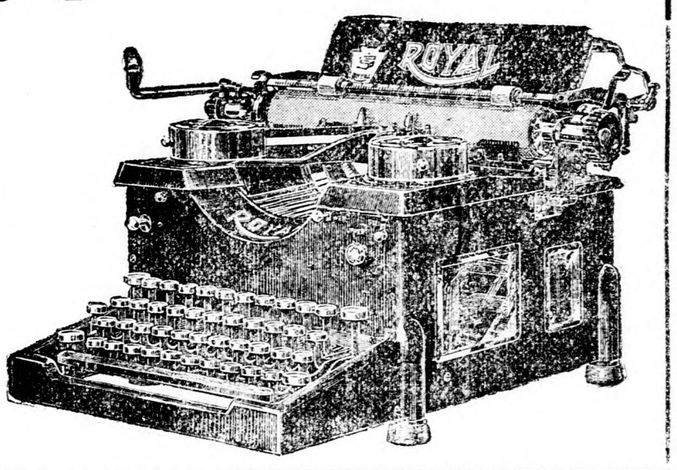

A kiadóhivatal telefonja — 21.
A szerkesztőség telefonja 281.

A Szerb Bank Rt. Pancsevo, tulajdonát képező (azelőtt Kurländer-féle)

ingatlanok szabadkézből eladók.

Közelebbi felvilágositást ad a

Szerb Bank Rt. Pancsevo.

Egy jókarban levő 1522

Ford-autó

jótállással, szabad kézből **olcsón eladó.** :: Bővebbet Gundulityeva (Toldy Ferenc) u. 16.

Veszek szénát, szalmát és zabot

minden mennyiségben a legmagasabb áron. **Bogdanovity Milán** V. Becskerek, Zsitni trg (Buzatér) 6. szám. 1514 Telefonszám 6.

Koninklijke Hollandsche Lloyd, Amsterdam

CUNARD LINIJA

(OGNOVANO 1840)

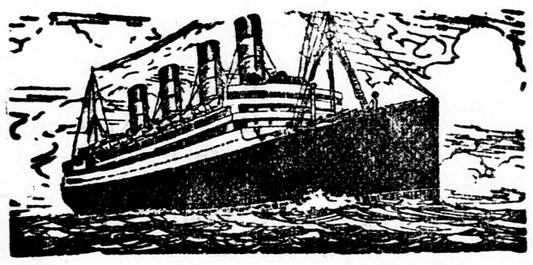

NAJVEĆI I NAJBRŽI PAROBRODI

IZRAVNO KNJIŽENJE ZA SVE DJELOVE SVIJETA

Vezérképviselet az SHS. állam részére **Jugoslavenska Banka D. D.** — Fiókképviselet **V. Becskereken: Joe S. Rendulić** Svetosavska u. 601/2. sz. (a szerbtemplom melleti).

Délamerikába, Egyesült Államokba és Kanadába!

1360

Államilag engedélyezett kivándorló iroda mezőgazdasági munkásoknak **Sao Paolo** államba (Délbrazilia) való szállitására mérsékelt **viteldij** mellett!

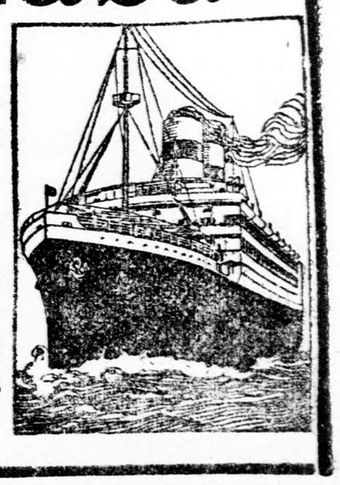

Saját üzlettel rendelkező szij gyártómester 1534

társul keres

fele befektetéssel áruba, egy társat.

Bővebbet **Piking Jakab** ügynöknél.

Motorhajó közlekedik

mindennap Stari Becsej és Turski Becsej között. Bácska és Bánát vonatjaihoz a legjobb összeköttetés.

Indul:

Stari Becsejről 5, 9½, 12½, 17 órakor.
Turski Becsejről 6, 10½, 13¼, 18 órakor.

Eladó 1548

egy Hofherr és Schrantz, valamint egy Clayton Schuttleworth-féle **cséplőgarnitura** teljesen jó állapotban, továbbá egy **Wertington-szivattyu**

Schimatz Józsefnél, Opovo.

Nyomatott Pleits Fer. Pálnál Veliki Becskerek. Kiadja Pleits Fer. Pál.